OBSAH

Predhovor 13
Úvodné pokyny 15

I. OBVÄZOVÝ MATERIÁL A OBVÄZOVÁ TECHNIKA (M. ROZSYPALOVÁ) 17

Druhy obväzového materiálu 17
Tkaniny 17
Vlákniny 18
Látky stužujúce obväzy 19
Postrekové (sprejové) obväzy 20
Obväzy z plastických látok 21
Dlahy a dýhy 21
Pomôcky z mulu a vaty 22
Pomôcky z hydrofilového mulu 22
Pomôcky z obväzovej vaty 26
Pomôcky z buničitej vaty 27
Obväzová technika 28
Výber obväzového materiálu 28
Šatkové obväzy 28
Náplasťové obväzy 36
Prakové obväzy 38
Ovínadlové obväzy 40
Obväzy z pružnej sieťoviny 55

II. POSTEĽ PRE CHORÝCH A JEJ ÚPRAVA (M. ROZSYPALOVÁ) . . 63

Posteľ pre chorých 63
Základné vybavenie postele 64

Význam dobre upravenej postele 65
Úprava prázdnej postele. 66
Pomôcky dopĺňajúce posteľ 68
Pomôcky na úpravu polohy 69
Pomôcky uľahčujúce chorému pohyb na posteli 70
Pomôcky na prevenciu preležanín 71
Pomôcky na zaistenie bezpečnosti chorého 72
Iné druhy pomôcok 73
Zmeny polôh chorého na posteli. 75
Posúvanie chorého 76
Obracanie chorého 77
Prenášanie chorého 78
Posadzovanie chorého 82
Úprava postele s chorým 83
Úprava postele bez výmeny bielizne 84
Úprava postele s výmenou bielizne. 85
Úprava postele pre novoprijatého pacienta 86

III. HYGIENICKÁ STAROSTLIVOSŤ O CHORÝCH (M. ROZSYPALOVÁ) 87

Osobná a posteľná bielizeň 87
Hygienické vyprázdňovanie chorých 88
Podložné misy 89
Močové fľaše 89
Pojazdný záchod (toaletná stolička) 90
Starostlivosť o osobnú hygienu chorých 90
Starostlivosť o ústnu dutinu 91
Ranná toaleta 94
Umývanie genitálu 96
Úprava nechtov 97
Česanie 97
Večerné umývanie. 97
Celkový kúpeľ 98
Prevencia preležanín a zaparenín 100
Umývanie znečisteného chorého 103
Umývanie vlasov 103
Odvšivovanie. 107
Váženie chorých 108

IV. PODÁVANIE JEDLA CHORÝM (M. ROZSYPALOVÁ) 110

Všeobecne o podávaní jedla 110
Úprava podávaného jedla. 111
Postup pri podávaní jedla 112
Kŕmenie chorých 114

Príprava čajov 115
Odstránenie zvyškov jedla a umývanie riadu 116

V. STAROSTLIVOSŤ O POMÔCKY (M. STAŇKOVÁ) 117

Čistenie a dezinfekcia pomôcok 118
Príprava dezinfekčných roztokov 119
Starostlivosť o pomôcky z rozličných materiálov 121
Gumové predmety 121
Sklené predmety 123
Smaltované predmety 125
Drevené predmety 127
Predmety z plastických látok 127
Príprava materiálov na sterilizáciu 128
Injekčné striekačky a ihly 128
Nástroje 129
Gumové rukavice, gumové rúšky 131
Cievky 132
Bielizeň 132
Preväzovací materiál 133

VI. VYUŽITIE TEPLA A CHLADU V LIEČBE (E. HALADOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) 136

Pôsobenie tepla a chladu 136
Teplo 136
Chlad 137
Aplikácia tepla 137
Svetloliečba 137
Teplé suché procedúry 139
Teplé vlhké procedúry 141
Aplikácia chladu 141
Chladné suché procedúry 141
Chladné vlhké procedúry 142
Obklady 142
Teplé obklady 143
Chladné obklady 143
Dráždivé obklady 144
Celkový zábal 145

VII. ORIENTAČNÉ SKÚŠKY MOČU (M. ROZSYPALOVÁ) 148

Zber moču 148
Meranie množstva a hustoty moču 149
Skúšky moču 150

Skúška kyslosti moču 150
Skúšky moču na prítomnosť cukru 151
Skúšky moču na prítomnosť bielkoviny 151
Skúšky moču na prítomnosť žlčových farbív 152
Skúška moču na prítomnosť krvi 153
Skúška moču na prítomnosť acetónu 153
Diagnostické prúžky 153

VIII. VYPRÁZDŇOVANIE CHORÝCH (M. ROZSYPALOVÁ) 156

Odchod stolice 156
Klyzma a druhy klyziem 157
Digitálne vybavenie stolice 163
Odchod moču 164
Cievkovanie 164
Výplach močového mechúra 173

IX. SLEDOVANIE FYZIOLOGICKÝCH FUNKCIÍ (M. ROZSYPALOVÁ) 175

Meranie telesnej teploty 175
Meranie teploty pod pazuchou 177
Meranie teploty v slabinovej ryhe 177
Meranie teploty v pošve 178
Meranie teploty v ústach 178
Meranie teploty v konečníku 178
Špeciálny spôsob merania teploty 180
Stúpanie a pokles teploty 180
Záznam teploty 180
Meranie tepu 183
Meranie počtu dychov 186
Meranie krvného tlaku 187

X. PODÁVANIE LIEKOV (M. ROZSYPALOVÁ) 191

Podávanie liekov do tráviacich ústrojov 191
Podávanie liekov ústami 191
Podávanie liekov konečníkom 196
Podávanie liekov na kožu 198
Podávanie liekov do očí 201
Podávanie liekov do ucha 203
Podávanie liekov na sliznicu nosa 203
Kloktanie 204
Podávanie liekov do dýchacích ústrojov 205

Inhalácia 205
Inhalácia u detí 209

XI. POUŽITIE KYSLÍKA V LIEČBE (M. ROZSYPALOVÁ) 210

Prívod kyslíka 210
Kyslíková fľaša a redukčný ventil 211
Centrálny rozvod kyslíka 213
Aplikácia kyslíka 214
Aplikátory kyslíka 214

XII. INJEKCIE (M. ROZSYPALOVÁ) 220

Injekčné striekačky a ihly 220
Injekčné striekačky 220
Injekčné ihly 222
Lieky podávané injekciami 225
Nasávanie liekov do striekačky 229
Aplikácia injekcií 230
Všeobecné pokyny na aplikáciu injekcií 230
Intrakutánna injekcia 232
Subkutánna injekcia 233
Intramuskulárna injekcia 235
Intravenózna injekcia 240

XIII. ODBER KRVI NA VYŠETRENIE (M. ROZSYPALOVÁ) 243

Všeobecne o odbere krvi 243
Odber krvi na niektoré vyšetrenia u dospelých 243
Sedimentácia červených krviniek 245
Quickov test 251
Fibrinogén v plazme 252
Krvný obraz 252
Odber krvi u detí 253

XIV. INFÚZIE A TRANSFÚZIE (M. ROZSYPALOVÁ) 255

Infúzie 255
Druhy infúznych roztokov 256
Aplikácia infúzie 256
Transfúzie 261
Transfúzne prípravky 262
Aplikácia transfúzie 263
Aplikácia plazmy 270

XV. ODBER ŽALÚDOČNÉHO A DVANÁSTNIKOVÉHO OBSAHU (M. ROZSYPALOVÁ) 273

Odber žalúdočného obsahu 273
Jednorazový odber obsahu žalúdka 273
Výplach žalúdka 275
Etapovité čerpanie žalúdočnej šťavy 276
Odber obsahu dvanástnika 281
Získanie duodenálnej šťavy 281
Získanie pankreatickej šťavy 283

XVI. PRÍPRAVA POMÔCOK NA MENŠIE CHIRURGICKÉ VÝKONY (O. OŠLEJŠKOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) 284

Základné chirurgické nástroje 284
Šijací materiál 289
Drény a drenáže 291
Druhy drénov 291
Druhy drenáží 292
Príprava chirurgického materiálu na sterilizáciu 294
Menšie chirurgické výkony 296
Príprava chorého 296
Príprava sterilného stolíka 296
Základné pomôcky na incíziu 297
Základné pomôcky na šitie povrchovej rany 298
Základné pomôcky na venesekciu 299

XVII. UMÝVANIE A OBLIEKANIE NA OPERÁCIU (O. OŠLEJŠKOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) 301

Potreby na prípravu operačnej skupiny na operáciu 301
Umývanie rúk 302
Obliekanie operačných plášťov a rukavíc 304

XVIII. PREVÄZOVANIE RÁN (O. OŠLEJŠKOVÁ) 306

Preväzový stolík 307
Asistencia sestry pri preväze rán 308
Asistencia pri preväze aseptickej rany 309
Asistencia pri preväze septickej rany 310
Ošetrenie chorého s kolostómiou 311

XIX. IMOBILIZAČNÉ OBVÄZY (M. STAŇKOVÁ) 314

Sadrové obväzy 314

Sušenie sadrového obväzu 316
Sledovanie končatiny v sadrovom obväze 317
Zinkovoglejové obväzy 318
Škrobové obväzy 320

XX. PUNKCIE (O. OŠLEJŠKOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) 322

Druhy punkcií 322
Všeobecná príprava spoločná pre väčšinu punkcií 323
Punkčné ihly 324
Hrudníková punkcia 325
Brušná punkcia 328
Lumbálna punkcia 331
Sternálna punkcia 334

XXI. ZÁKLADY LIEČEBNEJ REHABILITÁCIE (E. HALADOVÁ) 336

Kondičné a dýchacie cvičenia 337
Polohovanie 340
Nácvik sedu, stoja a chôdze 346
Nácvik sebaobsluhy 349
Zamestnávanie väčších detí a dospelých chorých 352
Poruchy oznamovacieho – komunikačného procesu 353

XXII. OŠETROVANIE DOJČIAT A BATOLIAT (A. KNEIDLOVÁ) 356

Úprava detských postieľok 356
Základné vybavenie postieľok dojčiat a batoliat 357
Úprava postieľky dojčiat a batoliat 359
Kúpeľ dojčaťa 360
Obliekanie, zabaľovanie a prebaľovanie dojčaťa 364
Denná starostlivosť o batoľa 368
Váženie a meranie 368
Meranie telesnej teploty 370
Príprava dojčenskej stravy 371
Prirodzená výživa 371
Umelá výživa 371
Kŕmenie dojčiat a batoliat 375
Kŕmenie fľaškovým cumľom 375
Kŕmenie lyžičkou 377
Podávanie liekov 378
Podávanie liekov ústami 378
Podávanie liekov do oka, nosa a ucha 379
Odber moču dojčatám a batoľatám 379
Držanie dieťaťa pri vyšetrení 380

XXIII. VÝCHOVNÉ ZAMESTNÁVANIE DETÍ (A. KNEIDLOVÁ) 383

Hra a rozdelenie hier 383
Príprava sestry na výchovné zamestnanie 385
Metodika niektorých detských hier 387
Prekáračky 387
Situačné hry 388
Napodobňovacie hry 388
Námetové hry 389
Konštrukčné hry 390
Výtvarná výchova 391
Práca s papierom 392
Pohybová výchova 393
Výchovné zamestnanie zamerané na rozvoj reči 394
Metodika riekaniek 394
Metodický postup pri rozprávkach 395
Metodika divadelných scénok 396
Metodika práce s obrázkom 396

XXIV. OŠETROVANIE ŽENY (E. GREGUŠOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) . . 398

Gynekologické vyšetrenie a asistencia sestry 398
Vyšetrenie ženy v ambulancii 398
Niektoré výkony uskutočňované na gynekologickom oddelení 403
Výplach pošvy 403
Aplikácia liekov do pošvy 405
Výter z pošvy 405
Príprava na kyretáž a starostlivosť o ženu po zákroku 406
Príprava na pôrod a asistencia pri pôrode 408
Úloha sestry v prvej pôrodnej dobe 408
Úloha sestry v druhej pôrodnej dobe 409
Úloha sestry v tretej pôrodnej dobe 411
Prvá pomoc pri náhlom pôrode 412
Ošetrovanie ženy v šestonedelí 413

XXV. OŠETROVANIE NOVORODENCA
(A. KNEIDLOVÁ, M. ROZSYPALOVÁ) 416

Prvé ošetrenie novorodenca 416
Ošetrenie dieťaťa v boxe 417
Ošetrovanie dieťaťa v ďalších dňoch po pôrode 420
Zabezpečenie kontaktu medzi dieťaťom a matkou 420
Ošetrenie novorodenca na novorodeneckom oddelení 421
Príprava matky a dieťaťa na pridájanie 422
Kúpanie a prebaľovanie novorodenca 423

PRÍLOHY KU KAPITOLE XXIII. VÝCHOVNÉ ZAMESTNÁVANIE DETÍ 427

Príklad prípravy na výchovné zamestnanie detí 428
Obrazová príloha – príklady práce s papierom. 430
Register 436

